

รายงานการรับคณะเอกอัครราชทูตประเทศสวีเดนและคู่สมรส
ณ โครงการพัฒนาอดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงราย
ระหว่างวันที่ 17-18 กุมภาพันธ์ 2563

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและ ความสำคัญ	คณะประสานงานขอศึกษาดูงานผ่านมาทางหม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธาน เจ้าหน้าที่บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563 โดยได้รับการ แนะนำต่อมาจาก Mr. Lars Svensson ตำแหน่ง Sustainability and Communication Director IKEA Southeast Asia
วัตถุประสงค์	เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ ฟ้าหลวงฯ
ระดับเนื้อหา	ความสำคัญคณะระดับ 6 คณะเนน (เอกอัครราชทูต) วัตถุประสงค์ในการดูงานระดับ 3 คณะเนน (เรียนรู้หลักการพัฒนาและสร้างแรง บันดาลใจ) คณะเนนรวม 8 คณะเนน
องค์ประกอบ	- Mr. Staffan Herrström เอกอัครราชทูตประเทศสวีเดน และ Madame Karin Herrström คู่สมรส
ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่รับ คณะ	- ผู้บรรยาย คุณณัฏฐวรรค์ ขันติสิทธิ์ - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ คุณจรรยา เดชพัฒนากิจ
แหล่ง สนับสนุน งบประมาณ	มูลนิธิฯ สนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมดด้วยรหัสงาน 916-263-101 โครงการจัด หลักสูตรศึกษาดูงานเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง

2. กำหนดการคณะ

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
วันจันทร์ ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563		
15.30	คณะเดินทางถึงท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย และออกเดินทางไปยังโครงการพัฒนาดอยตุง	PG233
16.45	เข้าพักบ้านอาคาร 1 ผัง VIP	
17.00	เยี่ยมชมสวนแม่ฟ้าหลวง	
18.00	รับประทานอาหารเย็น	
วันอังคาร ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2563		
7.30	รับประทานอาหารเช้า	
9.00	ฟังบรรยายสรุปโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนตามตำราแม่ฟ้าหลวง	
10.00	ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจแมคคาเดเมียและกาแฟอาราบิก้า นวัตกรรม 1 บริษัทนวัตน์ จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เพื่อดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง สามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาว เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม	
10.40	ออกเดินทางไปยังฐานทหาร ดอยช้างมูบ	
11.00	ชมชายแดนไทย-พม่า ณ ฐานทหารดอยช้างมูบ เพื่อกลับไปย้อนดูภาพพื้นที่ดอยตุงในอดีต	

	แลกเปลี่ยนพูดคุยกับคนรุ่นเก่า ณ ลานอาทิตย์อัสดง	
12.00	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00	ออกเดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	
13.30	ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ “ครั้งแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ฝึกอาชีพด้านหัตถกรรม เป็นพัฒนาชนกลางน้ำ โดยการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง พอเพียง โดยการต่อยอดจากภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้าน และเสริมในสิ่งที่ขาด โดยการให้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการทำงาน ตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอน สำคัญคือผลิตภัณฑ์ต้องออกแบบตามที่ลูกค้าหรือตลาดต้องการ และชาวบ้านเองจะได้เรียนรู้การทำงานจากการปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการพัฒนาทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้นไปอีกด้วย” ซึ่งประกอบไปด้วย • เยี่ยมโรงงานทอผ้า เย็บผ้า	
14.30	ออกเดินทางไปยังทำอากาศยานแม่ฟ้าหลวง	
16.20	เดินทางกลับโดยสายการบินบางกอกแอร์เวย์ เที่ยวบิน PG 234	PG 234

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

3. สรุปเนื้อหาการเรียนรู้ของคณะ วันจันทร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563

- คณะเยี่ยมชมสวนแม่ฟ้าหลวง

คณะเยี่ยมชมสวนแม่ฟ้าหลวงและเดิน Tree Top Walk

วันอังคารที่ 18 กุมภาพันธ์ 2563

- ฟังบรรยายสรุปโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนตามตำราแม่ฟ้าหลวง โดยคุณ ณัฏฐวรรต ชันดีสิทธิ์

คณะรับฟังบรรยายหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง

เนื้อหาสำคัญในการบรรยาย

- อดีตดอยตุงที่เต็มไปด้วยปัญหา ผู้คนยากจนและขาดโอกาส ต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก บางคนต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกองคาราวาน ผู้หญิงหลายคนต้องเข้าไปสู่วงจรการค้าประเวณี เพื่อความอยู่รอด
- สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (คุณธง) ได้บอกไว้ว่า “ฉันจะปลูกป่าที่ดอยตุง” ซึ่งการปลูกป่าเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนดอยตุง โดยที่พระองค์ท่านทรงเชื่อว่าไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดี แต่ที่เขาเป็นคนไม่ดี เพราะเขาขาดโอกาสและทางเลือกที่ดี
- มีการบำบัดผู้ติดยาเสพติด 1,000 วัน และฝึกอาชีพให้เขาเพื่อที่เขาจะได้กลับคืนสู่สังคมด้วยความภาคภูมิใจ
- การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงยึดคนเป็นศูนย์กลาง
- การพัฒนาที่ดอยตุงได้น้อมนำหลักการพัฒนาของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปรับใช้
- พัฒนาระบบพื้นฐานข้อมูลที่จริง โดยการลงไปเดินสำรวจพื้นที่พร้อมกับชาวบ้าน และพูดคุยกับชาวบ้าน
- วางแผนพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอน (3S โมเดล)

ข้อซักถาม

1. ตอนสำรวจพื้นที่เดินสำรวจพร้อมกับชาวบ้าน และชาวบ้านก็เห็นชอบด้วยใช่ไหม
 - ใช่ เราเดินสำรวจด้วยกันทั้งชาวบ้าน ผู้นำ หน่วยงานราชการและมูลนิธิฯ ใช้ GPS ในการตรวจวัดพื้นที่แล้วออกเป็นเอกสารสิทธิ์เพื่อให้เป็นที่ยืนยันที่ตรงกัน
2. เอกสารสิทธิ์เกี่ยวกับพื้นที่ทำกินสามารถส่งต่อให้ได้ทั้งลูกชายและลูกสาวใช่ไหม
 - ใช่
3. ไม่สามารถซื้อขายที่ดินได้ใช่ไหม
 - ใช่ รวมถึงนายทุนที่อยากเข้ามาทำธุรกิจ เช่น รีสอร์ทหรือโรงแรมก็ไม่สามารถทำได้ด้วยเช่นกัน
4. เอกสารสิทธิ์นี้เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ได้รับการรับรองจากผู้มีอำนาจหรือเปล่า
 - พื้นที่ที่เราทำMOUกับกองทัพบกผู้ซึ่งเช่าพื้นที่ตรงนี้จากทางกรมป่าไม้ และในMOUระบุว่าโครงการสามารถจัดการพื้นที่ตรงนี้ได้และชาวบ้านสามารถอาศัยอยู่ที่นี้ได้ถ้าพวกเขาช่วยกันรักษาป่าต้นน้ำ และในเวลาเดียวกันเราก็มีกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมการใช้พื้นที่อย่างสมดุล เช่น ถ้าชาวบ้านต้องการขยายพื้นที่ก็จะต้องแจ้งความประสงค์ต่อทางคณะกรรมการหมู่บ้าน และต้องได้รับความเห็นชอบจากทุกคนในหมู่บ้านด้วย เราต้องการให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลรักษาป่าต้นน้ำ ดังนั้นถ้าชาวบ้านได้พื้นที่มากเกินไปก็จะดูแลรักษาได้ไม่ดี
5. การที่ชาวบ้านเข้าไปเกี่ยวข้องกับคาราวานหมายความว่าอย่างไร
 - ตอนที่กลุ่มกองกำลังมาเขาได้นำอาวุธต่างๆ มาด้วย และชาวบ้านก็หารายได้โดยการไปเป็นทหารรับจ้าง ขนเสบียง ขายอาวุธให้กับกลุ่มกองกำลังเหล่านี้
6. มีผู้ติดยาเสพติดรายใหม่หรือไม่ จำนวนกี่คน
 - หลังจาก 30 ปีที่แล้วเราเพิ่งจะมีการทำโครงการบำบัดผู้ติดยาเสพติดอีกครั้งเมื่อปีที่ผ่านมาเนื่องจากพบว่ามีจำนวนผู้ติดยามากขึ้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะไม่มีการผลิตแล้วแต่ก็เปลี่ยนไปเป็นในรูปแบบผู้เสพ เรามีการบำบัดผู้เสพจำนวน 4 ครั้งเมื่อปีที่ผ่านมา แต่แต่ละครั้งมีจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดประมาณ 40-50 คน แล้วในการบำบัดเราก็มีการอบรมฝึกอาชีพและติดตามผลผู้เข้าร่วมด้วย

7. จะมีการบำบัดทุกปีหรือไม่

- แล้วแต่สถานการณ์ ที่ผ่านมาโครงการบำบัดเกิดขึ้นเพราะชุมชนเรียกร้องในระหว่างที่มีการประชุมของชุมชน เพราะเขาเห็นว่ามีความผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากขึ้น ชาวบ้านได้มีการประสานไปทางหน่วยงานรัฐแล้ว แต่เห็นว่าช่วงเวลาแค่ 60 วัน ที่หน่วยงานรัฐกำหนดนั้นยังไม่พอ จึงได้มีการกลับสู่โครงการบำบัดผู้ติดยาเสพติด 1,000 วันอีกครั้ง และมีการร่วมมือกับผู้นำแต่ละชุมชนเพื่อช่วยกันควบคุมเรื่องนี้ โดยที่แต่ละชุมชนเองก็มีวิธีการจัดการภายในชุมชนและหมู่บ้านของตนเอง เช่น บางหมู่บ้านก็จะมีการตักเตือนหากทำผิดครั้งแรก และถ้ามีการทำผิดครั้งที่ 2 ก็จะมีการปรับ 5,000 บาท แต่ถ้ายังมีการทำผิดอีกเป็นครั้งที่ 3 ก็จะมีการแจ้งตำรวจและถูกจับ บางหมู่บ้านก็จะมีระเบียบที่เข้มงวดมาก เช่น ทำผิดครั้งแรกจะถูกปรับ แล้วถ้ายังทำผิดอีกเป็นครั้งที่ 2 ก็แจ้งตำรวจให้จับและขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

● ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจแมคคาเดเมียและกาแฟอาราบิก้า นุ่ดไตซ์ 1

คณะศึกษาดูงาน ณ แปลงป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า นุ่ดไตซ์ 1

- แลกเปลี่ยน พูดคุยกับชาวบ้านดอยตุง
วิทยากรที่ร่วมพูดคุยกับคณะ
- 1. นายวิจิต วิเศษทรัพย์เกษม
- 2. นายทรงยศ วิเศษจรศักดิ์
- 3. นางอรรรณ โสภณอำนวยกิจ
- 4. นางสาวอรัญญา อภิเสถียรพงศ์
- 5. นายปฎิภาณ ไช่เย

คณะพูดคุยกับชาวบ้านดอยตุง

ข้อซักถามระหว่างการแลกเปลี่ยนพูดคุย

1. ก่อนที่โครงการเข้ามากับหลังจากที่โครงการมาแล้วมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร
 - วิจิต : ก่อนที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้ามามีความยากลำบาก ชาวบ้านถางป่าปลูกข้าว ข้าวโพด เลี้ยงหมู ถนนหนทางก็ไม่มี มีชีวิตที่ลำบาก แต่หลังจากที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้ามาทุกอย่างก็ดีขึ้น มีไฟฟ้า ถนนหนทาง ลูกรักๆ ได้เรียนหนังสือ และมีการพัฒนาในหลายๆ ด้าน
2. ทำไมจึงมาทำธุรกิจกาแฟ
 - ทรงยศ: เริ่มจากเมื่อสมัยที่เป็นผู้ใหญ่บ้านได้มีโอกาสเดินทางไปเห็นร้านกาแฟ เช่น ร้านกาแฟดอยช้าง ดอยตุง แล้วสังเกตเห็นว่าลูกค้าสั่งกาแฟเยอะ ทำให้เกิดความคิดว่าเขาก็ทำกาแฟเหมือนบ้านเราและเป็นชนเผ่าอาข่าเหมือนกัน ทำไมเราจะทำเหมือนเขาไม่ได้ จึงได้ทำหนังสือขอขบประมาณจากทาง อ.แม่ฟ้าหลวงเพราะต้องใช้เงินลงทุนเยอะมาก คิดว่าถ้าเรามีความฝันแต่ไม่มีเงินก็ทำไม่ได้ ดังนั้นจึงทำเรื่องขอขบไป 500,000 บาท โดยได้มีการ

วางแผนว่าจะนำเงินไปใช้ทำอะไรบ้าง จนทางอำเภอแม่ฟ้าหลวงเห็นชอบและส่งต่อเรื่องไปให้ยังจังหวัด ทางจังหวัดก็เห็นชอบและอนุมัติงบมา แต่ผมไม่ได้จับเงินเองเพราะรัฐจ่ายตรงกับผู้ผลิตเครื่องจักรตามแผนที่ได้เสนอไป

3. อบต.ทำงานร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงอย่างไร

- **นายปฏิภาณ :** ในส่วนของอบต.จะทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก การคมนาคม และการศึกษาในพื้นที่ ส่วนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯทำงานสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน ซึ่งเป็นการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ยกตัวอย่างด้านการศึกษา ทาง อบต.จะมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯก็ช่วยพัฒนาด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรมอนเตสซอรี ทำให้การพัฒนาด้านการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. มีอะไรที่ดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้กลับมาต่อยอดในชุมชนของตนเองหรือไม่

- **ทรงยศ :** เชื่อว่าคนรุ่นใหม่จะกลับมาต่อยอดในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจด้านงานมือ เช่นการปักผ้าชนเผ่า และต่อยอดด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ แต่เพราะทุกวันนี้เขายังไม่เห็นตลาดที่ชัดเจน อย่างเช่นด้านงานมือ ปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายหลักก็ยังคงเป็นคนชนเผ่า แต่เชื่อว่าอนาคตคนรุ่นใหม่จะกลับมาต่อยอดสิ่งเหล่านี้

5. มีวิธีการอย่างไรที่จะให้เกิดโครงการที่มาจากความต้องการของชาวบ้านหรือชุมชน

- **ปฏิภาณ :** การจะทำสิ่งใดก็ตามเราจะดูจากความต้องการของชาวบ้าน โดยให้เขาทำประชาคมในหมู่บ้านและให้ชาวบ้านเสนอความต้องการเอง เราไม่ได้เข้าไปเสนอให้กับชาวบ้านเอง

● ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

คณะเยี่ยมชมโรงงานทอผ้า